

Reactie op artikel Alimentatieverordening 4/2009, REP 2012/7

DR. MR. I. CURRY-SUMNER

De recent ingevoerde Alimentatieverordening behelst bepalingen omtrent alle IPR-vragen, namelijk: bevoegdheid, toepasselijk recht, erkenning en tenuitvoerlegging van vreemde beslissingen en administratieve samenwerking. Net zoals velen, heb ik het artikel van Sandra Verburgt in aflevering 7 van *REP* 2012 met veel plezier gelezen.¹ Het artikel is een waardevolle toevoeging op de literatuur op dit gebied. In deze reactie zal ik een aantal van de door deze auteur aangestipte punten nader bekijken.

De Verordening is een ingewikkeld instrument, zowel in termen van structuur als in termen van toepassing. Samenloop met andere instrumenten levert veel problemen op.² Ook de daadwerkelijke toepassing van de Alimentatieverordening in de verschillende lidstaten is niet eenvoudig. In 25 lidstaten, waaronder Nederland, geldt de Alimentatieverordening in zijn geheel. Met betrekking tot

het Verenigd Koninkrijk geldt de verordening ook in zijn geheel, behalve wat betreft hetgeen in Hoofdstuk III over het toepasselijk recht is bepaald. Het is derhalve van belang om op te merken dat de bepalingen over administratieve samenwerking wel in het Verenigd Koninkrijk gelden.³ Met betrekking tot Denemarken geldt de Verordening in beginsel niet, behalve de hoofdstukken die betrekking hebben op de wijziging van de Brussel I Verordening.⁴ Dit betekent dat de hoofdstukken over bevoegdheid, alsmede erkenning en tenuitvoerlegging ook in Denemarken zullen gelden.

1 S. Verburgt, 'Bevoegdheid, erkenning en tenuitvoerlegging onder Alimentatieverordening 4/2009', *REP* 2012, nr. 7, p. 296-302.
 2 Met betrekking tot drie verschillende internationale instrumenten dienen er kleine opmerkingen te worden gemaakt met betrekking tot het artikel van Verburgt. Ten eerste het **Haags Alimentatie Protocol 2007**. Hoewel in het artikel van Verburgt wordt gesteld dat het Haags Alimentatie Protocol 2007 het Haags Alimentatie Verdrag 1973 vervangt (p. 296), is dit slechts het geval met betrekking tot landen die het Haags Alimentatie Protocol 2007 hebben geratificeerd. Vragen rijzen er als een staat het Haags Alimentatie Protocol 2007 niet heeft geratificeerd, maar het Haags Alimentatie Verdrag uit 1973 wel (bijvoorbeeld Turkije). Volgens sommige auteurs dient het Haags Alimentatie Protocol 2007 toch te worden toegepast (waaronder Strikwerda), terwijl andere auteurs van mening zijn dat het Haags Alimentatie Verdrag 1973 moet worden toegepast (waaronder Vonken). Ten tweede de **Europese Executoriale Titel Verordening**. Ook later in het artikel wordt voorbijgegaan aan het feit dat de Europese Executoriale Titel Verordening nog steeds kan worden toegepast. Op p. 304 wordt gesteld: "Omgekeerd worden alimentatiebeslissingen uit het VK en Denemarken in de andere lidstaten niet zonder verlof geaccepteerd." Op grond van artikel 68 lid 2 Alimentatieverordening blijft de Europese Executoriale Titel Verordening nog steeds van kracht ten aanzien van het Verenigd Koninkrijk. Dit betekent dat onbetwiste schuldvorderingen uit het Verenigd Koninkrijk nog steeds zonder exequatur ten uitvoer kunnen worden gelegd in andere EU-lidstaten buiten de Alimentatieverordening om. Denemarken heeft deze verordening niet geratificeerd, dus daar geldt het dan weer niet. Ten derde het **Lugano Verdrag 2007**. Op p. 298 geeft Verburgt aan dat 'het Verdrag van Lugano van 1998 [...] thans nog geldt in de relatie tot IJsland'. Het Lugano Verdrag 1988 is in feite al op 1 mei 2011 vervangen door het Lugano Verdrag 2007. Het Lugano Verdrag 2007 geldt nu tussen de EU (sinds 1 januari 2010), Denemarken (sinds 1 januari 2010), Noorwegen (sinds 1 januari 2010), IJsland (sinds 1 mei 2011) en Zwitserland (sinds 1 januari 2011).

In het kader van de bespreking van artikel 4 lid 1 sub c stelt Verburgt: "Naar mijn mening dient onder de in artikel 4 lid 1 sub c onder i van de EG-Alimentatieverordening genoemde rechter niet alleen de echtscheidingsrechter te worden verstaan, maar tevens de rechter die oordeelt over de vermogensrechtelijke afwikkeling van de echtscheiding".⁵ Om haar standpunt te ondersteunen verwijst zij naar de Engelse taalversie en het begrip 'matrimonial matters'. Omdat in het Verenigd Koninkrijk geen onderscheid wordt gemaakt tussen alimentatie en huwelijksvermogensrecht, stelt Verburgt dat de rechter die bevoegd is met betrekking tot verzoeken inzake het huwelijksvermogensrecht, ook bevoegd zou moeten zijn op grond van artikel 4 lid 1 sub c Alimentatieverordening.

Mijn inziens ligt een dergelijke interpretatie niet voor de hand. De term 'huwelijkszaken' of 'matrimonial matters' dient namelijk autonoom te worden uitgelegd, hetgeen het Europese Hof van Justitie meerdere malen heeft bepaald

3 In het artikel van Sandra Verburgt lijkt dat niet het geval te zijn (p. 298).
 4 Hiermee wordt bedoeld de Brussel I Verordening Nr. 44/2001 en niet de nieuw tot stand gekomen Brussel I (herschikking) Verordening Nr. 1215/2012.
 5 p. 300 van het artikel.

met betrekking tot Europese IPR-instrumenten, waaronder de Brussel I Verordening (de voorloper van de Alimentatieverordening op dit gebied). In dit verband dient derhalve naar andere Europese instrumenten te worden gekeken waarin deze term wordt gebruikt. Deze term wordt ook bijvoorbeeld door de Brussel II-bis Verordening gebruikt om aan te geven welke onderwerpen onder het materiële toepassingsgebied van de Verordening vallen. Hier wordt de term ‘huwelijkszaken’ of ‘matrimonial matters’ gebruikt om alle vorderingen met betrekking tot het beëindigen van de huwelijksband aan te duiden. Deze term is gekozen in plaats van ‘scheidingsverzoeken’ om te benadrukken dat verzoeken inzake de scheiding van tafel en bed, alsmede nie-

De situaties waarin een rechter zich wel bevoegd kan verklaren op grond van enkel de nationaliteit van een van de partijen, vallen altijd buiten Brussel II-bis.

tigverklaring van het huwelijk er ook onder vallen. Mijns inziens dient te worden geconcludeerd dat de Europese wetgever met gebruik van de term ‘huwelijkszaken’ in artikel 4 lid 1 onder c Alimentatieverordening heeft willen wijzen op de bevoegdheid van de rechter in echtscheidingszaken, en niet de bevoegde rechter in huwelijksvermogensrechtzaken. Natuurlijk zal hierin verandering kunnen komen als de Huwelijksvermogensrecht Verordening in werking treedt.⁶

Op p. 299 van het artikel legt de auteur de reikwijdte van de Alimentatieverordening uit aan de hand van een aantal casussen. Een dergelijke aanpak spreekt mij persoonlijk heel erg aan, omdat vaak dan pas de nogal abstracte IPR-regels helder worden. In casus 5 van deze reeks staat de auteur stil bij een geval waarin een Fransman, die tijdelijk woonachtig is in Nederland, getrouwd is met een Engelse vrouw die ook tijdelijk woonachtig is in Nederland. Beide partijen woonden hiervoor in Engeland. Vervolgens stelt de auteur vast dat de Engelse rechter bevoegd zou zijn met betrekking tot de echtscheiding, omdat de vrouw haar *domicile* in Engeland heeft. Daarnaast geeft de auteur aan dat het verschil tussen de *common law*-landen en de continentale systemen ligt in het feit dat een Engelse rechter zich bevoegd kan verklaren enkel op grond van de *domicile* van de verzoeker.

Hoewel de informatie met betrekking tot het Engelse begrip *domicile* helder en duidelijk is weergegeven, klopt de redenering echter niet met betrekking tot de bevoegdheid van de Engelse rechter. In deze casus worden het formele toepassingsgebied enerzijds en de bevoegdheidsgronden anderzijds door elkaar gehaald. Het formele toepassings-

gebied geeft aan wat de geografische reikwijdte van een instrument is. Het formele toepassingsgebied van Brussel II-bis is neergelegd in artikel 6, waarin staat dat in het Verenigd Koninkrijk en Ierland de term ‘nationaliteit’ vervangen kan worden door ‘domicile’, dit heeft echter alleen betrekking op het formele toepassingsgebied van Brussel II-bis. Artikel 6 scheidt namelijk geen bevoegdheid voor de rechter. Artikel 6 dient derhalve te worden gebruikt om vast te stellen of men gebruik dient te maken van de Brussel II-bis Verordening. Op basis van artikel 6 is het duidelijk dat als de verweerder zijn of haar gewone verblijfplaats op het grondgebied van een lidstaat heeft of onderdaan is van een lidstaat, dat Brussel II-bis formeel van toepassing is. In de casus van *Verburt* is de Brussel II-bis Verordening derhalve van toepassing.

Slechts als de verordening van toepassing is, kan gebruik worden gemaakt van de bevoegdheid scheppende artikelen zelf. Deze zijn in de artikelen 3, 4 en 5 te vinden. De Engelse rechter zou in de door de auteur geschetste casus slechts bevoegd kunnen zijn op grond van de *domicile* van de vrouw indien de vrouw naast de Britse nationaliteit ook in Engeland zou verblijven (artikel 3 lid 1 sub a 6e streepje). In dit opzicht is er geen verschil tussen de aanpak van de Britse en de Nederlandse rechter.

De situaties waarin een rechter zich wel bevoegd kan verklaren op grond van enkel de nationaliteit van een van de partijen, vallen altijd buiten het toepassingsgebied van Brussel II-bis. Hierdoor ontstaan er vragen over de samenhang tussen de Brussel II-bis Verordening en nationale IPR-regels. Deze verhouding is precies de vraag die aan het Hof van Justitie werd voorgelegd op 29 november 2007 in de zaak *Sunderlind Lopez*. Stel dat de verweerder een Amerikaanse onderdaan is en gewone verblijfplaats heeft in de Verenigde Staten. De verzoeker bezit de Franse nationaliteit en woont nu zes maanden in Nederland. Op grond van Brussel II-bis, is Brussel II-bis formeel niet van toepassing (zie artikel 6 en 7 Brussel II-bis). In dit geval zegt *Sunderlind Lopez* dat men moet kijken of een rechter van *een* lidstaat bevoegd *zou kunnen zijn* op grond van artikel 3 Brussel II-bis. Indien het antwoord hierop bevestigend is, dan dient men Brussel II-bis te gebruiken in plaats van de nationale bevoegdheidsregels omtrent de echtscheiding. Indien het antwoord negatief is, dan mag men nationale bevoegdheidsregels gebruiken. In het door mij geschetste geval, zou geen Europese rechter bevoegd zijn op grond van artikel 3, omdat partijen geen gemeenschappelijke nationaliteit hebben (artikel 3 lid 1 sub b Brussel II-bis), de verweerder buiten de EU woont (artikel 3 lid 1 sub a Brussel II-bis) en de verzoeker minder dan een jaar in Nederland woont (artikel 3 lid 1 sub a 6e streepje Brussel II-bis). In dit geval zou de rechter zijn eigen bevoegdheidsregels mogen gebruiken. Voor Nederland zijn deze bevoegdheidsregels in artikel 4 Rv te vinden, maar dit artikel levert in principe geen extra bevoegdheidsgronden op omdat op grond van artikel 4 lid 1 Rv de Brussel II-bis Verordening analoog wordt toegepast, maar dat is niet hetzelfde in alle

⁶ COM (2011) 126 met betrekking tot huwelijksvermogensrecht en COM (2011) 127 met betrekking tot het vermogensrecht van geregistreerde partners.

EU-landen.⁷ Frankrijk kent bijvoorbeeld de bevoegdheidsregel dat als een verzoeker de Franse nationaliteit heeft hij/zij altijd de Franse rechter mag adieren. De bepaling in de Alimentatie-Vo slaat dus daarop, en heeft in die zin dus helemaal niets te maken met het begrip *domicile* in Engeland.

Al met al laat het artikel van Verburgt zien dat men altijd

erg nauwkeurig te werk moet gaan met IPR-vraagstukken. Hoewel de Alimentatieverordening zeker een stap vooruit is, brengt dit nieuwe instrument de nodige perikelen met zich, waardoor de familierecht-advocaat steeds meer algemene IPR-kennis in huis moet hebben.

Over de auteur

Dr. mr. Ian Curry-Sumner is freelance docent en onderzoeker, Voorts Juridische diensten.

⁷ Natuurlijk buiten artikel 4 zou ook een beroep op artikel 9 Rv kunnen worden gedaan, hetgeen wel anders is dan Brussel II-bis.

Turks huwelijksgoederenrecht voor de Nederlandse rechtspraak 2013

Auteur: Mr. E. Teker

ISBN: 9789012390767

Pagina's: 102

Publicatiedatum: 11/03/2013

Uitgever: Sdu Uitgevers

Volgens Nederlands ipr is het Turkse huwelijksgoederenrecht regelmatig van toepassing in de Nederlandse rechtspraak. Dit boek biedt de Nederlandse praktijkjurist een inzicht in het Turkse huwelijksgoederenrecht, waarbij alle voor de Nederlandse praktijk relevante aspecten aan bod komen. Centraal staat daarbij het wettelijk regime van verwervingsdeelneming zoals neergelegd in art. 202 e.v. Turks BW, dat bij echtscheidingen van Turkse onderdanen in Nederland regelmatig aan de orde komt. Voorts wordt aandacht besteed aan de keuzestelsels in het Turkse huwelijksgoederenrecht en volgt een beknopte rechtsvergelijking met het Nederlandse huwelijksgoederenrecht. Het boek heeft een praktijkgerichte inslag en is geschikt voor de rechterlijke macht, advocatuur en het notariaat.

Over de auteur

De basis van deze uitgave werd gelegd door mr. E. Teker in zijn masterscriptie in het kader van zijn afstuderen aan de Vrije Universiteit Amsterdam, afstudeerrichting Notariaat.